

# Spis treści

|                 |   |
|-----------------|---|
| Wstęp . . . . . | 7 |
|-----------------|---|

## Część I

### Podstawy rachunkowości

|                                                                              |    |
|------------------------------------------------------------------------------|----|
| 1. Rachunkowość jako część systemu informacyjnego przedsiębiorstwa . . . . . | 13 |
| 2. Zasoby majątkowe i źródła ich finansowania . . . . .                      | 19 |
| 2.1. Charakterystyka zasobów majątkowych . . . . .                           | 19 |
| 2.2. Źródła finansowania zasobów . . . . .                                   | 26 |
| 3. Bilans . . . . .                                                          | 33 |
| 3.1. Pojęcie, wymogi formalne i wzór bilansu . . . . .                       | 33 |
| 3.2. Charakterystyka aktywów . . . . .                                       | 37 |
| 3.3. Charakterystyka pasywów . . . . .                                       | 46 |
| 3.4. Zasady sporządzania bilansu . . . . .                                   | 50 |
| 4. Zdarzenia gospodarcze i ich wpływ na składniki bilansu . . . . .          | 53 |
| 4.1. Pojęcie i cechy zdarzeń będących operacjami . . . . .                   | 53 |
| 4.2. Klasyfikacja zdarzeń gospodarczych . . . . .                            | 54 |
| 4.3. Typy zdarzeń . . . . .                                                  | 55 |
| 4.4. Dokumentacja operacji gospodarczych . . . . .                           | 60 |
| 5. Konto księgowe i jego rola w ewidencji operacji gospodarczych . . . . .   | 65 |
| 5.1. Istota konta . . . . .                                                  | 65 |
| 5.2. Formy i elementy konta . . . . .                                        | 66 |
| 5.3. Otwieranie i funkcjonowanie kont bilansowych . . . . .                  | 70 |
| 5.4. Zasada podwójnego zapisu i jej konsekwencje . . . . .                   | 74 |
| 5.5. Zestawienie obrotów i sald oraz zamykanie kont księgowych . . . . .     | 76 |

|                                                                                                             |     |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 6. Dzielenie i łączenie kont . . . . .                                                                      | 83  |
| 6.1. Przyczyny dzielenia i łączenia kont . . . . .                                                          | 83  |
| 6.2. Poziomy podział kont . . . . .                                                                         | 84  |
| 6.3. Podział pionowy . . . . .                                                                              | 90  |
| 6.4. Pionowy podział konta „Wynik finansowy” – funkcjonowanie kont<br>wynikowych . . . . .                  | 91  |
| 6.5. Pionowy podział konta „Środki trwałe” – funkcjonowanie konta<br>„Umorzenie środków trwałych” . . . . . | 102 |
| 6.6. Łączenie kont . . . . .                                                                                | 106 |
| 7. Wynik finansowy . . . . .                                                                                | 113 |
| 7.1. Kategorie kształtujące wynik działalności gospodarczej . . . . .                                       | 113 |
| 7.2. Rachunek zysków i strat . . . . .                                                                      | 123 |
| 7.3. Wynik netto (działalność handlowa, usługowa, produkcyjna) . . . . .                                    | 127 |
| 8. Podstawowe zasady prowadzenia rachunkowości . . . . .                                                    | 142 |
| 8.1. Zakres rachunkowości . . . . .                                                                         | 142 |
| 8.2. Opis przyjętych zasad rachunkowości . . . . .                                                          | 143 |
| 8.3. Prowadzenie ksiąg rachunkowych . . . . .                                                               | 146 |
| 8.4. Wycena aktywów i pasywów oraz ich inwentaryzacja . . . . .                                             | 148 |
| 8.5. Ochrona danych i archiwizowanie ksiąg rachunkowych . . . . .                                           | 156 |

## Część II

### Wybrane problemy rachunkowości finansowej

|                                                                                               |     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 1. Środki pieniężne, rachunki bankowe oraz inne krótkoterminowe aktywa<br>finansowe . . . . . | 161 |
| 1.1. Rozliczenia gotówkowe . . . . .                                                          | 162 |
| 1.2. Rozliczenia bezgotówkowe . . . . .                                                       | 168 |
| 1.3. Inne środki pieniężne i inne aktywa pieniężne . . . . .                                  | 170 |
| 1.4. Kredyty bankowe . . . . .                                                                | 176 |
| 1.5. Weksle . . . . .                                                                         | 177 |
| 1.6. Krótkoterminowe papiery wartościowe . . . . .                                            | 183 |
| 2. Rozrachunki . . . . .                                                                      | 190 |
| 2.1. Klasyfikacja i zasady ewidencji rozrachunków . . . . .                                   | 190 |
| 2.2. Rozrachunki publicznoprawne . . . . .                                                    | 193 |
| 2.3. Rozrachunki z tytułu VAT . . . . .                                                       | 194 |
| 2.4. Rozrachunki z tytułu wynagrodzeń . . . . .                                               | 200 |
| 2.5. Rozrachunki z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych . . . . .                                 | 201 |
| 2.6. Odpisy aktualizujące należności . . . . .                                                | 202 |



|                                                                                                    |     |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 3. Obrót materiałowy i towarowy . . . . .                                                          | 204 |
| 3.1. Pojęcie i klasyfikacja materiałów . . . . .                                                   | 204 |
| 3.2. Przekroje ewidencji zapasów . . . . .                                                         | 206 |
| 3.3. Poziomy cen stosowanych do wyceny bilansowej oraz ewidencji<br>obrotu materiałowego . . . . . | 207 |
| 3.4. Rodzaje cen ewidencyjnych materiałów . . . . .                                                | 210 |
| 3.5. Zakup materiałów i jego rozliczenie . . . . .                                                 | 215 |
| 3.6. Ewidencja rozchodu materiałów . . . . .                                                       | 224 |
| 3.7. Obrót towarowy . . . . .                                                                      | 229 |
| 4. Aktywa trwałe . . . . .                                                                         | 238 |
| 4.1. Środki trwałe . . . . .                                                                       | 239 |
| 4.2. Środki trwałe w budowie . . . . .                                                             | 267 |
| 4.3. Wartości niematerialne i prawne . . . . .                                                     | 272 |
| 4.4. Długoterminowe aktywa finansowe . . . . .                                                     | 274 |
| 5. Wynagrodzenia . . . . .                                                                         | 287 |
| 5.1. Pojęcie wynagrodzeń i ich rodzaje oraz dokumentacja . . . . .                                 | 287 |
| 5.2. Ewidencja wynagrodzeń i narzutów na wynagrodzenia . . . . .                                   | 291 |
| 6. Ewidencja i rozliczanie kosztów . . . . .                                                       | 300 |
| 6.1. Pojęcie kosztów i ich klasyfikacja . . . . .                                                  | 300 |
| 6.2. Układy ewidencyjne kosztów . . . . .                                                          | 304 |
| 6.3. Warianty ewidencji kosztów . . . . .                                                          | 313 |
| 6.4. Rozliczenia międzyokresowe kosztów . . . . .                                                  | 317 |
| 6.5. Ewidencja i rozliczanie kosztów – wariant I . . . . .                                         | 319 |
| 6.6. Ewidencja i rozliczanie kosztów – wariant II . . . . .                                        | 330 |
| 6.7. Ewidencja i rozliczanie kosztów – wariant III . . . . .                                       | 346 |
| 7. Ogólne zasady kalkulacji oraz wycena produkcji niezakończonej . . . . .                         | 352 |
| 8. Ewidencja produktów pracy . . . . .                                                             | 361 |
| 9. Przychody i koszty związane z ich osiągnięciem . . . . .                                        | 366 |
| 9.1. Przedmiot i rodzaje sprzedaży . . . . .                                                       | 367 |
| 9.2. Ewidencja sprzedaży wyrobów . . . . .                                                         | 369 |
| 9.3. Ewidencja sprzedaży towarów . . . . .                                                         | 373 |
| 9.4. Sprzedaż materiałów . . . . .                                                                 | 377 |
| 9.5. Pozostałe przychody operacyjne i pozostałe koszty operacyjne . . . . .                        | 378 |
| 9.6. Przychody finansowe i koszty finansowe . . . . .                                              | 382 |
| 9.7. Rezerwy i rozliczenia międzyokresowe przychodów . . . . .                                     | 386 |
| 10. Straty i zyski nadzwyczajne . . . . .                                                          | 390 |

|                                                                                                                                                                                                    |         |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------|
| 11. Podatek dochodowy wpływający na wynik finansowy . . . . .                                                                                                                                      | 392     |
| 12. Wynik finansowy i jego podział . . . . .                                                                                                                                                       | 399     |
| 12.1. Ustalenie wyniku finansowego w sposób zgodny<br>z kalkulacyjnym rachunkiem zysków i strat . . . . .                                                                                          | 400     |
| 12.2. Ustalenie wyniku finansowego w sposób zgodny<br>z porównawczym rachunkiem zysków i strat . . . . .                                                                                           | 404     |
| 12.3. Rozliczenie wyniku finansowego. . . . .                                                                                                                                                      | 409     |
| 13. Kapitały (fundusze) zasadnicze i specjalne . . . . .                                                                                                                                           | 415     |
| 14. Sprawozdanie finansowe . . . . .                                                                                                                                                               | 421     |
| 15. Zasady ewidencji księgowej podatku od towarów i usług . . . . .                                                                                                                                | 430     |
| 15.1. Podmiotowy i przedmiotowy zakres opodatkowania.<br>Moment powstania obowiązku podatkowego. . . . .                                                                                           | 430     |
| 15.2. Podstawa i stawki podatku VAT . . . . .                                                                                                                                                      | 432     |
| 15.3. Dokumentacja i ewidencja obrotu (faktura VAT,<br>rejestr zakupu, rejestr sprzedaży) w obrocie krajowym . . . . .                                                                             | 433     |
| 15.4. Ewidencja zakupu i sprzedaży w jednostkach dokonujących<br>wyłącznie czynności zwolnionych, wyłącznie czynności<br>opodatkowanych, zarówno zwolnionych,<br>jak i opodatkowanych VAT. . . . . | 438     |
| <br>Rozwiązania zadań . . . . .                                                                                                                                                                    | <br>445 |
| Załączniki . . . . .                                                                                                                                                                               | 507     |
| Wykaz kont syntetycznych . . . . .                                                                                                                                                                 | 529     |